

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 117. Quid circa Communionem paschalem sit addendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

si poenituerint, Viaticum autem non detur, nisi fuerint translatae ad honestam domum, extra illam, in qua pravam vitam egerant.

Non esse dandum illi, qui in articulo mortis nulla dat signa doloris de peccatis, dicitur. n. 657.

623 Q. 115. Quandoam censeatur esse periculum vel articulus mortis. R. Periculum mortis est status, in quo homines communiter moriuntur, sive, ex quo mors hic plurimum sequitur, uti quando quis in bello est pugnaturus: Vide tamen dicta n. 585. Articulus mortis tum est, quando mors proximè instat, èstque moraliter certa, & ferè inevitabilis, sive ex naturali causa, uti in morbo, sive per sententiam iudicis aliquis sit occidendus; putantque Sor. Valent. Ledes. & alii, quando datur potestas v. g. absolvendi in articulo mortis, non intelligi de periculo, sed oppositum probabiliter tenet Sylv. post resolut. varias orat. 1. De absolut. moribundi. Idem dicit posse fieri in periculo amentiae, quia cum ante mortem non putetur futurus sapiens, est veluti articulus, quo sapiens emoritur.

624 Q. 116. Quid faciendum, si adsit periculum, ne communicaturus revomat. R. De hoc dictum est à n. 551.

625 Q. 117. Quid circa Communionem paschalem sit addendum. R. seqq.

§. 1. Praeceptum Communionis paschalis tulit Inn. III. in Conc. Lateran., & refertur Cap. Omnis utriusque sexus. 12. De poenit. & remiss. his verbis: Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenit, consiteatur. &c. suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum, nisi forte de proprii Sacerdotis consilio ob aliquam rationa-

tiona-

tionabilem causam ad tempus ab huiusmodi susceptione duxerit abstinendum, alioquin & vivens ab Ecclesia ingressu arceatur, & moriens Christiana careat sepultura Idem declarando statuit Trident. ss. 13. Can. 9. Si quis negaverit omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis pervenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate ad communicandum juxta preceptum S. Matris Ecclesie, anathema sit. Hoc autem precepto obligari etiam Papam, docent Authores communiter, potestque de hoc videri Bernal. d. 44 à n. 61.

§. 2. Excommunicatus vel simili censurâ innodatus tenetur, quamprimum potest, tollere hoc impedimentum Communionis paschalis. Nec obstat, quod ex precepto Missæ non teneatur tale impedimentum tollere, secundum dicta l. 1. n. 794. Nam disparitas est, quod preceptum Communionis sit etiam divinum & majoris momenti, magisque utile, quod in tali homine etiam communiter prærequirit Confessionem tanquam medium illi ad salutem necessarium, Suar. Con. Fagund. Lugo, Dicast. d. 10. n. 92. Tamb. de Comm. c. 4. n. 41. Qui tamen n. 40. dicit aliquem non ideo obligari ad petendam dimissionem à carcere, vel ad curandam extraordinariè valetudinem, cum hæc non sint mala spiritualia. An autem precepto isto, prout Ecclesiasticum est, comprehendantur etiam hæretici, videri potest Bern. à n. 69. qui probabiliter negat, quamvis alii communiter, & probabilius affirmant.

§. 3. Ut satisfiat huic precepto, debet Eucharistia sumi à baptizato, secundum dicta n. 165.

& 596. Unde sumptio debet esse Sacramentalis & actio humana, ut dictum est n. 178.

628 §. 4. Huic præcepto non satisfacit per Communionem sacrilegam, nam Iwn. XI. damnavit hanc 55. Prop. *Præcepto Communionis annua satisfacit per sacrilegam Domini manducationem.* Unde hic corrigendus est Busenb., tenens oppositum cum aliis plurimis, quos citat, & secutus fuerat Dicaſt. d. 10. dub. 8. Neque horum ratio aliquid evincit; nam dato, quod hoc præceptum sit purè ecclesiasticum, cuius tamen oppositum constat ex dictis n. 594., nihilominus dicendum est Ecclesiam posse præcipere actum internum, saltem indirectè, si hic necessarius sit ad actum externum, quem præcipit, debitè ponendum, ut ostensum est l. 1. à n. 64; Itaque Ecclesia hic præcipit Communionem fructuosam, quæ nempe sit cibis & vitæ animæ, ad quod requiritur, ut sit digna.

629 §. 5. Probabilius videtur non satisfieri per Communionem etiam materialiter tantùm sacrilegam, ut si quis cum invincibili ignorantia communicasset in statu peccati mortalis, nihil fortè Sacramentum reviviscat, antequam species consumantur, secundum dicta n. 100.; Quamvis enim in rigore non communicasset sacrilegè, cum sic communicando non peccaret; tamen non communicavit cum fructu, quod fieri vult Christus & Ecclesia. Nec obstat, quod finis præcepti non cadat sub præceptum, uti habet commune axioma; Nam sæpe potest cadere, uti rectè Suar. d. 70. s. 1., si nempe finis ipse præcipiatur, sicque fiat etiam materia legis seu res præcepta, & ita hic esse, colligimus inde, quia
Chri-

Christus præcipiens Communionem, indicavit hunc finem, dicendo esse cibum, esse vitam animæ : Quando autem Legislator simul indicat finem legis, etiam hunc præcipit, *Platel. n. 438.* Quando verò finis præcepti dicitur non cadere sub præceptum, sensus est, ad satisfaciendum præcepto non requiri intentionem satisfaciendi præcepto, aut attingendi omnes fines, quos fortè habuit præcipiens, cum hoc tamen stat, quòd poni debeat illud, quod hic poni voluit.

§. 6. Qui in sua Parochia communicavit sa- 630
crilegè, non videtur obligandus, iterum communicare in Parochia, quia præceptum videtur divisibile, communicandi rectè pro bono animæ, & communicandi in Parochia ad recognoscendum Pastorem, hæc autem pars est impleta: uti si præceptum sit, ut Horæ devotè recitentur in choro, qui indevotè recitavit in choro, satisfacit, si domi repetat, quia illam partem præcepti, quæ erat de assistentia in choro, implevit.

§. 7. *Jllfung t. 6. d. 4. n. 134.* supponit à pro- 631
prio Parocho Communionem suscipiendam: *Tamb. in Præcept. Eccles. tr. 3. c. 4. n. 1.* docet non inveniri præceptum communicandi in Parochia, sed tantum ut fiat è manibus Parochi, unde, ubicunque è manibus Parochi communices, dicit te satisfacere; è contrà, si in Parochia communices, non è manibus Parochi aut delegati ab eo, dicit te non satisfacere: *Gob. t. 4. n. 68.* docet non peccare, qui communicat extra Parochiam, attamen peccare mortaliter, si non communicez è manibus Parochi vel delegati ab ipso. Idem dicunt *Bonac. Jordan. Castrop. teste Gob.*

Gob. *suprà* & n. 73. ; qui omnes provocant ad Cap. *Omnis utriusque sexus*, quod retuli n. 615. in quo tamen non dicitur, ut Communio suscipiatur in Parochia aut è manu Parochi, sed declaratio S. Congreg. apud Gallem. ad *Trid.* s. 13. Can. 9. dicit, sicut Caput, *Omnis*, vult, quòd quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiam Eucharistiamumat: hinc dicendum est esse obligationem gravem communicandi in Parochia, non jure scripto, sed usu & consuetudine, quam obligatoriam esse satis declararunt, tum citata S. Congreg., tum plerique Episcopi severe prohibentes in die Paschatis alibi distribui Communionem, ac dum permittunt fieri aliis diebus paschalibus, edicunt mentem suam esse, quòd alibi non satisfiat præcepto. Deinde etiam satisfacit, qui alibi ex manibus proprii Parochi, vel cum ejus consensu extra Parochiam communicat, potest enim ad hoc dare facultatem, dummodo certior reddatur de Communionis peracta.

632 §. 8. Si quis absque contemptu & scandalo communicet uno vel altero Paschate extra Parochiam sine venia Parochi, *Tamb.* n. 56. putat non fore mortale, impletur enim substantia præcepti, & videtur dari parvitas materię in hac re. Vide tamen Decretum S. Congreg. n. 637. referendum, in quo videtur major obligatio infirmuari.

633 §. 9. Non satisfiat communicando in Ecclesia cathedrali, nisi licentiam dederit Ordinarius vel Parochus, *Bonac. Dicaſt.* d. 10. n. 170. *Dian.* p. 9. t. 9. R. 64. *Lugo* in *Rſp. mor. l. 1. dub. 15.* contra *Poffev. Sa* & alios. Consequenter Archipresbyter cathedralis non potest dare licentiam

tiā communicandi extra Parochiam, *Tamb. de Comm. c. 4. n. 50.*, quia licet Ecclesia cathedralis sit Superior, & Archi-Presbyter sit excelsior Parochus, tamen singulæ Parochiæ habent suos terminos, & singuli Parochi sua jura, non aliter ac singulæ Dioceses & singuli Episcopi pro sua Diocesi, quamvis Archi-Episcopus sit illis excelsior.

§. 10. Si plures sint simul Parochi ejusdem Ecclesiæ, singuli possunt licentiam dare alibi communicandi, *Tamb. n. 62.* Quamvis autem ad communicandum alibi pro Paschate sufficiat consensus Parochi rationabiliter præsumptus, ut docet *Navarr. Rodriq. Avers. q. 10. f. 4. Tamb. n. 43.*, rectè tamen notat *Lugo hic d. 18. n. 51.* non facile posse præsumi, nec semper sufficere, quod certò daturus esset licentiam, si peteretur, nam si peteretur, jam hoc ipso recognosceretur ut Pastor, & ipse confusè cognosceret Ovem suam: si autem non petatur, manet rationabiliter invitus, quoad modum & substantiam, habet enim jus, ut aliquo modo recognoscatur, & vicissim recognoscat Oves suas.

§. 11. Non satisfaciunt sæculares, si communicent in ecclesiis Regularium. Et quamvis *Tamb. à n. 52. & Moyat. 4. q. 4.* multa afferant pro opposita sententia, merito addunt non esse practicè probabilem. Sed quoad famulos domesticos intra septa Religiosa habitantes, habet Societas Jesu expressum privilegium in *Compendio V. Familiaris. §. 1. & 2.* ideòque hos satisfacere, si communicent in templis Societatis, docet absolute *Jllung n. 154. Nec obstat*, quod *sa V. Eucharistia n. 9.* dicat Congregationem Concilii

cilii aliud declarasse, & fortè est hoc, quodd refertur ad sess. 13. Trid. post Canones n. 4. Nam declaratio non est universalis: & notat Dicast. n. 171. tantum declarare, quid per se loquendo, fieri debeat, præscindendo à privilegiis. E contra tamen Convictores habitantes in Seminariis nostris non ideo satisfaciunt, si apud nos communicent, quia de illis non loquuntur privilegia. Lugo in Resp. mor. l. 4. dub. 33.

636. §. 12. Quoad puerperas, statuit Synodus Colon. sub Maximil. Henrico pag. 85., ut paschalem Communionem domi saltem sumant, neque, donec in ecclesiam introductæ fuerint, eam differant, nisi Parocho aliud videatur. Quoad discipulos in scholis nostris, Gob. tr. 4. n. 77. dicit eos satisfacere, si ad illos attendant Professores, & in templo nostro communicent, consuetudine, inquit, ferè ubique id obtinente. Et ita fit etiam, saltem in plerisque hujus Provinciæ locis, uti partim scio per me, partim per litteras edoctus sum hoc anno, prudenter conniventibus Ordinariis, etiam ideo, quia Professores longè facilius observant defectum, & ad Communionem urgent. Id tamen non videtur extendendum ad Theologos, quorum cura communiter quoad hoc non habetur. Quod si Ordinarii vel Parochi alicubi contradicerent, studiosi essent mittendi, singuli ad Parochias, in quibus habitant, & in quibus acquirunt quasi domicilium per voluntatem ibi commorandi majore anni parte, uti ostendam, quando de Matrimonio.

637. §. 13. Navar. Henriq. Azor, Sa, & alii dicunt non esse licitum Regularibus in die Paschæ Communionem dare secularibus, quamvis alio die

die in Parochia communicarint vel præsuman-
tur communicaturi, pro quo adducunt declara-
tionem, quæ refertur ad ls. 13. Trid. post Cano-
nes n. 3., & recenter emanavit alia hujus tenoris

*Mechlinien: ministrationis Ss: Eucharistie Sa-
cramenti.*

Conquerentibus nonnullis Parochis & dubi-
um infra scriptum proponentibus in S. Con-
greg. Concil. Trid.

An PP. Societatis JESU, alique Regulares
possint ministrare Sanctissimum Eucharistie Sa-
cramentum personis secularibus à Dominica
Palmarum, usque & per totam Dominicam in
Albis. Die 31. Januarii 1682. S. Congregatio re-
spondit, *Affirmative*, excepto die Paschatis: Ita
tamen, ut seculares sumentes Eucharistiam in
ecclesiis Regularium in aliis diebus à Dominica
Palmarum ad Dominicam in Albis inclusive,
non satisfaciant præcepto ecclesiastico. Et
quamvis *Suar. Vsq. Con. Bonac. Dian. Tamb. E-
scob. l. 20. n. 440. Castrop. p. 19. n. 2. Aversa q. 10.
c. 4. Lugo d. 18. n. 50. Dicaſt. d. 11. dub. 4. Jllſung
n. 136.* putarint per ejusmodi declarationes hoc
solum significari, quod Communionem apud Re-
gulares in die Paschatis factam non satisfiat præce-
pto, tamen standum est verbis, prout jacent; &
ideo in hac provincia in nostris templis festo i-
pso Paschatis non sternitur mensa communican-
tium, si tamen aliquis ad pedem Altaris Com-
munionem petat, non repellitur, sed ei datur,
notatque *Laym.* in dubio præsumi debere, talem
satisfecisse vel satisfacturum esse etiam in sua
Parochia.

§. 14.

638. §. 14. Vagi & peregrini satisfaciunt, communicando ubi volunt, *Sanch. de Matrim. l. 3. d. 33. n. 17. Castrop. p. 15. n. 10. Lugo supra, Platel. n. 432. & certum esse dicit Tamb. n. 46. quia cum alibi non acquirant nequidem quasi domicilium, non fiunt his Parochiis subditi, proprii autem Parochi censentur consentire, ut, ubi volunt, communicent. Nec obstat, quod Eugen. IV. apud Bosco l. 12. concl. 7. concedat peregrinis, ut in ordine ad Communionem Paschalem censerentur in Parochiis acquisivisse, quasi incolatum, nam hoc fuit in gratiam peregrinorum, qui non tenentur uti isto privilegio, satisfaciunt nihilominus, ubi communicant.*
639. §. 15. Quamvis Sacerdos satisfaciat pro Communionis paschali, ubicumque celebret Missam, tamen si non celebret, tenetur communicare in Parochia, quia quando agit ut laicus, tenetur praecepto, uti laicus, *Lugo n. 31. Gob. n. 74.*
640. §. 16. Ex hoc, quod alicui detur facultas confitendi, cui voluit, non ideo datur facultas communicandi, ubi voluit, quia hi actus sunt diversi & separabiles, *Bosco concl. 8.*
641. §. 17. *Eugenius IV. in Bulla, Fide digna. 20. tom. 1. Bullarii anno 1440. die 18. Julii declaravit, per Pascha hic intelligi quindecim dies à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusivè. Hoc tamen tempus per consuetudinem in aliquibus locis extenditur, uti habet Bussenb. Et notat Illsung n. 133., si festum Annuntiationis incidat in Sabbathum ante Palmas, communiter annumerari: sed sequenda locorum consuetudo. Deinde aliqui Episcopi illud tempus Paschale extendunt occasione Missarum, uti patet in facultate subjecta.*

FER-

FERDINANDUS DEI ET APOSTOLICÆ
Sedis Gratiæ Episcopus Paderbornensis & Mona-
stериensis, &c.

Devotis nobis & in Christo dilectis Diocessum
nostrarum à Societate JESU Missionariis
salutem in Domino.

CUM ex parte vestra nobis humillimè suppli-
catum sit, pro bono Missionis & ampliore
animarum melle proficuum fore, ut in locis
Missioni vestræ subjectis paschale tempus ad to-
tam Quadragesimam & quatuordecim dies post
Pascha extendatur, ne Missio quinque primis
acceptabilis poenitentiae & salutis hebdomadi-
bus cum magno animarum detrimento cogatur
interquiescere, quandoquidem rustici in Qua-
dragesima confessi, & Sanctissimam Eucharistiam
refecti vix adigi possunt, ut eadem paschali tem-
pore iteratò recipiant Sacramenta, ita nos, qui
præter animarum salutem institutis hisce Mis-
sionibus nostris nihil aliud intendimus, libenter
postulatis vestris acquievimus, ut iis duntaxat
locis, quibus per Quadragesimam exercebitur
Missio, pro Paschate tempore supradicto possint
subditi nostri & Exomologesin facere delicto-
rum, & Sacram Synaxin devotè percipere.

In quorum fidem hasce manu nostrâ subscriptas
& sigillo nostro communitas dedimus. In Aula
& Residentia nostra Neuhausana 6. Feb. 1681.

Ferdinandus.

Tom. V.

Dd

§. 18.

642. §. 18. Si quis prævideat se toto tempore Paschali impediendum, *Suar. Az. Bonac. Regin. Aversa q. 8. f. 13. §. Quinto. Discr. d. 10. n. 155.* dicunt non teneri prævenire, quia necdum urget præceptum; neque tum potest illi satisfacere, postea enim adhuc teneretur communicare in Paschate, si cessaret impedimentum, ut communius tenent AA. cum *Platel. n. 430. contra Dianam p. 3. T. 4. R. 42. & alios hoc negantes*, quorum sententiam *Suar. d. 70. f. 2. agnoscit esse probabilem*: Quidquid sit de hoc, alii cum *Suar. Lugo d. 17. n. 76. Castrop. p. 15. n. 8. Bernal n. 76. Burgh Cent. 2. Cas. 75. Platel. n. 433. Jlls. n. 137.* probabilius dicunt hoc præceptum Communionis paschalis esse virtualiter duplex, & continere, inprimis præceptum communicandi semel in anno; deinde communicandi circa Pascha, quod parziale præceptum etiam graviter obliget, sitque magni momenti propter venerationem festi; & commemorationem tum Coenæ Domini, tum cruenti in Cruce Sacrificii circa illud tempus peracti: hinc inferunt eum, qui semel eo anno communicasset vel esset communicaturus, non teneri prævenire, qui autem nec antè communicasset nec postea habiturus esset occasionem, teneretur prævenire, ut satisfaceret præcepto Communionis annuæ: & ita etiam docet *Amig. d. 39. n. 41. Addit Platel. n. 435.* etiam teneri prævenire, si prævideat se prius diu post Pascha habiturum occasionem, quia Ecclesia videtur etiam ideo determinasse Pascha, ne Communio nimis diu differatur. Varii autem variè statuunt terminum hujus anni, *Vasq. Castrop. & alii numerant à 1. Januarii; alii à Communionis*

nione ultima : *Eug. IV.* suprà dicit Ecclesiam statuisse à Paschate ad Pascha ; & ita etiam numerant *Suar. Con. Laym. Bonac.* , ostenditque rectè *Illf. n. 133.* non esse numerandum à die lapsus in peccatum. Quomocunque autem numeretur , non potest per unicam Communionem satisfieri pro duobus annis , quia Ecclesia singulis annis unam Communionem assignat , *Borgia in QQ. Mor. Q. 10.*

§. 19. Qui prævidet se impediendum in secunda septimana , tenetur prævenire in prima , quia tum urget præceptum , & certò potest utriusque partiali præcepto tum satisfacere , *Suar. & Illf. suprà.* 643.

§. 20. Si quis ex malitia vel impotentia non communicarit in Paschate , *S. Anton. Vict. Tolet. Medin. Gran. Præpos. Valent. Henrig.* aliique cum *Diana p. 3. t. 4. R. 41.* dicunt non obligari isto anno , quia Communio videtur per præceptum fuisse alligata isti determinatè temporis , uti obligatio audiendi Missam vel jejunandi alligatur certæ diei , quâ transactâ non est amplius obligatio : & hanc sententiam vocant probabilem *Dicast. n. 136. & Illf. suprà.* Probabilior tamen est , & in praxi sequenda opposita , quam tenent *S. Th. Nav. Suar. Vasq. Az. Con. Silv. Fagund. Laym. Hurt. Lugo à n. 63. Bernal n. 75. Aversa §. Quarto. Illf. & Platel. suprà :* Ratio est , tum quia tempus paschale est designatum , non ad terminandam , sed ad urgendam obligationem , quod colligitur ex verbis præcepti , nam dicit , ad minùs in Pascha ; tum etiam quia hîc videtur esse duplex præceptum , uti antè dictum est , in primis Communionis annuæ ; deinde ut fiat cir-

ca Pascha, quamvis autem hoc posterius non possit amplius impleri, tamen prius, si antehac impletum non est, adhuc impleri potest, ergo etiam debet; sicuti si ex poenitentia debeas jejunare die Veneris, vel festo trium Regum solvere debitum, quamvis tum negligas, vel non possis, teneris tempore insequente: probatque idem Carden. in 1. crisi d. 51., dicens esse moraliter certum, quamvis *lls.* putet esse ad summum probabilius. Putant autem Lugo n. 66. & Bernal n. 76. post neglectum tempus Paschale non esse novam culpam, si Communionem diu differat, dummodo ante sequens Pascha communicet, quia tempus Paschatis amplius observari non potest; & Communio annua non determinat sibi potius hoc, quam illud tempus; sed probabilius contradicunt Suar. *Vasq. Aversa*, Platel n. 434., quia Ecclesia videtur etiam ideo determinasse Pascha, ne diutius differatur, & ideo etiam Superiores ecclesiastici urgent, ut si quis in Paschate non communicarit, statim faciat, quantum potest.

De poena privationis sepulturæ, si negligatur Communio paschalis, dicetur L. 7., quando de censuris, & de privatione sepulturæ.

645. Q. 118. An & quando Communio danda sit pueris. R. Colligetur ex seqq.

§. 1. Infantes etiam ante usum rationis possent cum fructu Eucharistiam suscipere, quia per Baptismum sunt Oves Christi, capaces nutritionis & augmenti gratiæ, uti habet communis cum *Dicafl.* d. 9. dub. 11. contra *Maj. Sor. Cathar.* & alios apud *Suar.* d. 62. s. 4. Et ita legimus in primitiva Ecclesia eis datam esse Communionem.